

Naujienu Antroji Dalis

NR. 744

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XX METAI

ALFONSAS NAKAS

TRYS ŠVIESUOLIAI STUDENTŲ SUAŽIAVIME DETROITE

Jauniausioji mūsų inteligenti- ja užplūdo Detroitą š. m. lap- kričio 26—29 dienomis. Kiek jų? Sakė, kad trys ir sakė, kad keturi šimtai. Sakė tie, kurie suvažiavimą šaukė, bet konkre- taus skaičiaus niekaip neišga- vau. Jų buvo pilnas Staller-Hil- ton viešbučio vestibulius, pilni koridoriai ir keltuvai, pilnas Vašingtono bulvaras ir aplinkinė gatvės, kurių tik penktadienio ir šeštadienio valandą ten beneuėtume.

Girdėjau pasakojant, kad pati didžiausia suvažiavimo atrakci- ja buvusi jungtinė dviejų vyrų paskaita: teologijos studentas - klierikas Antanas Saulaitis S. J., ir būsimasis architektas Paulius Žygas su "Dabartiniu lietuvių studentu" taip užkaitinę audi- toriją, kad karštomis diskusi- joms sunku buvo ir galą pada- ryti. Nemačius nesinori net tikėti! Deja, tiek apie tą nepa- prastą momentą ir tegaliu pa- sakyti, nes tai buvo penktadienio popietę, kada privalėjau būti darbovietėje. Drąsiau tegaliu prabilti apie tuos tris suvažia- vimo momentus, kuriuose turė- jau progą dalyvauti. Jų rimtu- mas suvažiavimui davė aukštes- nę prasmę.

Paskaita apie modernų meną

Ilgai suklotis ištaigingame viešbučio pusaukštyje (mezza- nine) nereikia, kol surandi su- važiavimui skirtus kambarius. Pora jų paskirta jaunųjų daili- ninkų parodai. Kiek tų dailini- kų ir kas tokie? Niekaip nega- liu visų prisiminti, o katalogo, nors ir primityviausio — jokio. Atsimenu tik tris detroitškes: Ireną Černiauskaitę, Jūratę Jok- šaitę ir Nijolę Naruševičiūtę. Černiauskaitė — gausiausia ir geriausia. Jos paveiksmais ir po- ra skulptūrų paskaitos prelegen- tas susižavėjo. Ji dar tebestu- dijuoja Wayne State universi- tete, bet jau kuria "kaip sena". Nelietuviška pavardė vyras iš- statęs visą eilę Madonų: "Ma- dona I", "Madona II", "Karo Madona" ir t. t. Viename paro- dos kambaryje ant stalo keletas leidinių angliškai: paveiks- luota brošiūrėlė "Lithuania", J. Baciūno išleista "Lithuanian Language", ir dar kelios. Berods, ir Donelaičio "Metai", ir dar pora knygų. Na, ir "Ltu- anus". Kai ten buvau, niekas į leidinius nežiūrėjo, nors stalas buvo vidury kambario ir, pa- veikslus apžiūrinėdami, visi ap- link jį slinko, kų kampu užkliū- dami. Nežiūrėjo gal todėl, kad visi buvo "savi", lietuviai stu- dentai. Nežinau, ar kitų tauty-

bių viešbučio svečiai tuos porą kambarių aplankė.

Skulptorius - modernistas, ir bendrai, modernaus meno gynė- jas Vytautas Raulinaitis iš Cle- velando atvažiavo gerokai prieš jam skirtą laiką. Paskaita tu- rėjo prasidėti 7:30 val. vakaro (penktadienį, lapkričio 27 d.). Paskaitai skirta salė su šimtu kė- džių tuo laiku buvo tuščia. Kai Algis Jokubaitis prelegentą pa- kvietė kalbėti, laikrodis rodė 7:54, ir salėje buvo 42 klausy- tojai. Iki prelegentas baigė, sa- lėje jau buvo 70 jaunų žmonių. Ne visur dar mūsų studentai tē- vų papročius paniekino! Ir se- nieji nedaugiau vėluoja...

O Vytautas Raulinaitis maž- daug šitaip kalbėjo. Gėrio esmė yra menas. Atimkime meną, ir pasijusime kaip Sing-Sing kalė- jime. Menu reikia laikyti ne tik paveikslus ir skulptūras, bet ir muziką, ir vaidybą, ir aprangą. Taip, ir aprangą. Nes kaip gi atrodytų visiškai nuoga mer- gaitė, ar visiškai nuogas vyras (čia auditorija juokėsi garsiai!) — jie nustotų patrauklumo. Dauguma senosios lietuvių kar- tos menininkų tebėra romanti- kai (davė ir tris garsias pavar- des). Jie tebepiešia gamtą, jos grožį. Jaunieji, tokie kaip jūs, — jau revoliucionieriai prieš gamtą, prieš romantiką. Visai suprantama, nes jūs permažai kontakto su gamta turite. Kal- bant apie modernų meną, tai daugelis bando jį degraduoti, jo nesuprasdami. Modernus me- nas nėra tik drobės betkaip pri- taškymas. Jame irgi turi būti kompozicija. O modernūs me- nininkai žmogų ar gamtą bando kitaip suprasti, negu normų nu- statyta. Pavyzdžiui, gražuole moterim yra laikoma tokia, ku- rios visos kūno formos yra pro- porcingos (čia jis išvardijo klu- bų-liemens-krūtinės matavimus, ir nepataikė, ir prisipažino, kad nepataikė, ir iššaukė vėl garsų juoką), o, sakysime toks Pi- casso moterį piešia su viena akim, arba visai be akių, arba su abiem akimis vienoje veido pu- sėje... Kaip mes, lietuviai, sto- vime svetimtaučių menininkų tarpe? Visiškai gerai. Eilė pre- miųjų (keletą jų įvardijo) paro- do, kad lietuviai kūrėjai yra aukštai vertinami. Tik jūsų kar- ta, jei šiame krašte liksite, ilgai nebeišlaikysite lietuviško cha- rakterio. Jūsų menas taps ame- rikietišku, nesiskirs nuo kitų amerikiečių kūrėjų. Tik retas gal turėsite originalių idėjų. Gi idėja yra dieviškasis pirštas, idėja — virš galvojimo, idėja — kibirkštis. Idėjomis būna apdo-

Gėlės yra gražios, bet kai į gėlių tarpa įsimaišo gražios moterys, tai vaizdas susidaro gražesnis. Paveiksle matome dvi Washingtono mo- teris, norinčias pasimatyti su kongreso komitetais.

vanoti genijai. Ir mes turėjome genijų — Čiurlionį. Linkiu, kad iš jūsų tarpo atsirastų genialių kūrėjų, su genialiomis idėjomis, ir kad jie ir už daugelio metų iš- siskirtų iš amerikiečių meni- ninkų.

Tokia, maždaug, V. Raulinai- čio paskaitos santrauka. Regis, daug neiškreipiau. Tik nemo- kėjau atkartoti prelegento hu- moro, kurio buvo apstu ir kuris ne tik vertė auditoriją įdėmiai klausytis, bet ir daugelį kartų šypsojis, keletą kartų garsiai nusijuokti, o pabaigus — ilgai, ilgai ploti.

Paskaita apie tremtinį studentą

Kad lietuviai, iš veidų juos atpažinsi. Kiti ant krūtinės tu- rėjo suvažiavimo registracijos kortelę. Rečiau - ideologinės lietuviškos korporacijos juoste- le persijuose. Ar kalba jie tarpu- savy lietuviškai? Mažai, tik iš reikalo. Posėdžiai, aišku, buvo lietuvių kalba vedami. Kai ku- rie jų ją vartoja beveik be ak- cento ir išlikę stebėtinai žodini- gi. Kai keli ten besimaisą vy- resnieji kalbindavome, irgi nei karto negavome angliško atsakymo. Girdėjau, kai keltuve galantiški vyrukai negrei patar- nautojai lietuviškai nurodinėjo, į kurį aukštą jie nori ir sukėlė malonią bendrakeleivių nuosta- bą, nes tarpusavy tik ką buvo kalbėję švariai angliškai. Sa- kau, lietuviškai — tik iš rei- kalo...

Rūkymas — visuotinis ir pa- sibaistinas! Nebekalbu apie vyriškąją lytį — jų amžiaus rū- kėme visi ir Lietuvoj, ir Vokie- tijoje. Bet nebežinau, ar yra bent viena Amerikos lietuvių dukra- studentė, kuri nerūkytų? Suva-

žiavime rūkė visos, ir visos iš karto, ir visos be sustojimo, vieną cigaretę po kitos. Tikrai, V. Raulinaitis teisybę sakė apie revoliucionieriskumą... Pa- siuskit su vėžio grasinimais!

Profesorius daktaro Juozo Ereto paskaita buvo šeštadienį, lapkričio 28 d. Šį kartą salėje buvo apie pusantro šimto jau- nuolių. Buvo galima pradėti punktualiai, bet vadovai, gal tik iš pagarbos tėvams ir seneliams, profesoriui leido pusvalandį pa- laukti, "susikaupti". JAV LSS c. v-bos vicepirmininko Arūno Udrio pristatytas, dr. J. Eretas prabilo. Prelegento ištisos va- landos paskaitos, deja, nedrįstu laisvai atpasakoti, nors ištisos frazės dar nebeskamba ausyse ir ilgai atmintyje pasiliks. Žino- jau, kad tokios kalbos iš šveica- rijos nevezamos į Detroitą pu- santhro šimto auditorijai ir kad paskaitą turėsime progą skai- tyti spaudoje. Neapsirikau. Vė- liau iš dr. J. Ereto patyriau, kad referatas yra pažadėtas "Atei- ties" žurnalui. Tikiu, kad iš "Ateities" jį persispausdins ir kiti laikraščiai.

Kad ir kukliai pažadėjęs ne- mokyti, prelegentas studijuo- jantį jaunimą pamokė, nurody- damas visą eilį būdų, kaip trem- tinis - emigrantas inteligentas gali patarnauti savo pavergtam kraštui. Lietuvoje natūraliza- vėsis šveicaras (paskaitos pra- džioje paaiškino ir priežastis, kodėl jis prieš 40-tį metų į Lie- tuvą važiavo ir Lietuvai širdį atidavė), papasakojo, kas yra politinė emigracija ir kaip ją reikia išnaudoti. Studentus pa- vadino elitu, bet iš elito ir rei- kalavo daugiau, negu iš eilinių žmonių. Ragino turėti lietuviš-

Dar šiek tiek apie gudus

“Naujienų” Nr. 277 (lapkričio 23 d.) Balys Pupalaigis savo straipsnyje “Lietuva ir Gudija” gana teisingai išdėstė visokius gudų svaicijimus. Mat, gudai kartais daug kam pasirodo kaip nuoširdžiausi lietuvių draugai, bet kai jie kokiais nors proga pasitaikys panaudoja Lietuvos Vytį, tad lietuviams greitai iškyla klausimas, kodėl jie tą Vytį naudoja. O gudai tokiems atvejais tuojau ima aiškinti, kad tą Vytį jie naudoja kaip savo valstybinę herbą ir dar ima įrodinėti, kad Lietuva esanti ta pati Gudija, kad visi Lietuvos kunigaikščiai esą buvę gudai, nes, girdi, toje valstybėje, kurią dabar vadina Lietuva, oficialinė kalba buvusi gudų kalba.

Kadangi Balys Pupalaigis savo straipsnyje pasakoja apie tokius gudų svaicijimus, pasireiškiančius, taip sakant, dabartiniams laikais, kad gudai ėmė rodyti mums savo dantis, tad šia proga noriu pasakyti, kad ir anksčiau gudai pasitaikys proga parodydavo mums tuos savo dantis. Aš čia tik trumpai šį tą papasakosiu apie tokius gudų svaicijimus, kuriuos man teko patirti Vilniuje 1918 metais.

Kai man teko 1918 metais sugrįžti iš Rusijos į Lietuvą (1918 m. gegužės mėn.), tad teko apsisistoti Vilniuje, kuriame tais metais nuo vasaros pradžios ligi tų metų galo visi lietuviai, ypač inteligentija, labai buvo susirūpinę dėl pagrindus atsikuriančiai Lietuvai. Man pačiam tada teko dirbti visoki rašomosios plunksnos darbai ir dar, be to, prižiūrėti naujai leidžiamų lietuviškų mokyklinių vadovėlių korektūrą. Tie vadovėliai tada buvo daugiausia spausdinami Martyno Kuktos spaustuvėje, į kurią tekdavo beveik kasdien atsilankyti. Gana dažnai toje spaustuvėje pasirodydavo ir tų vadovėlių autoriai, nes jiems buvo įdomu sužinoti, kada jų vadovėliai pasirodys. Toje M. Kuktos spaustuvėje buvo spausdinamas gudų laikraštis, kurį tvarkyti visada ateidavo jo artimieji bendradarbiai du gudai. Taigi pasimatant su tais gudais prie vieno stalo tekdavo vienu kitu žodžiu pasidalyti. Kadangi man geriau buvo supranta rusų kalba, tad ir tie gudai su manim rusiškai kalbėdavo. Ir beveik kiekviena tokia proga jie stengdavosi kalbėti apie gudų istorinę praeitį ir beveik kiekvieną kartą pasakydavo, kad visoki istorikai esą sudarę

nemaža visokių klaidų, pareikšdami, kad gudai buvę skirtingi nuo lietuvių. Ir, anot jų, tiek vadinamieji lietuviai, tiek gudai esą tos pat tautybės žmonės, tik, girdi, per ilgus amžius susidariusi iš tų pačių gudų lietuviška tarmė. Juk žiloje senovėje, anot jų, visi gyventojai į rytus nuo Baltijos jūros buvo vokiečių vadinami baltai, o paskiau tie visi baltai buvo skirstomi kitais vardais, būtent vieni buvo vadinami dregovičiais, kiti krivičiais, dar kiti lietuviais ir dar kitokiais vardais. Dar paskiau tie visi krivičiai ar dregovičiai buvę pavadinti gudais.

Ir tie atsilankantieji į M. Kuktos spaustuvę gudai man parodydavo senųjų laikų vadinamojo Lietuvos Statuto kopiją ir pabrėždavo, kad tasai statutas buvo parašytas jų gudų kalba, taigi, anot jų, oficialinė didžiosios kunigaikštijos kalba buvo jų gudų kalba ir tą oficialinę kalbą vartodavę visi kunigaikščiai. Kai vėliau, anot jų, vadinamieji rytiniai baltai buvo pavadinti baltarusiais, tad patys Maskvos rusai juos pavadino bėlorusiais, nes manydavo, kad žodis “baltas” esą spalvotumo pažymys; o vokiečiai ėmę vadinti “Weissrussen”. Ir, anot tų gudų, geriausia būtų buvę, kad visi kunigaikštijos gyventojai būtų buvę vadinami litviniais.

Pas tuos gudus į spaustuvę kartais ateidavo to gudų laikraščio redaktorius, kuris buvo ne gudas, bet tikras vokietis. Mat, tais laikais dar buvo vokiečių okupacinė valdžia, kuri cenzūruodavo išeinančius laikraščius. Tasai vokietis buvo filologas ir gerai mokėjo gudų, rusų, prancūzų kalbas; ir kai jis išgirdavo tų gudų visokius svaicijimus, tai man vėliau pats pasakydavo, kad tie gudų laikraščio artimieji bendradarbiai moka visokių niekų priplepėti. Taigi ir tas vokietis suprasdavo tuos gudų svaicijimus, kuriuos buvo pamėgę gudai senais ir naujais laikais.

A. Kelmūtis

Šalom Aš, žymus žydų rašytojas, sykį pasakė, kad gražiausia pasaulyje kalba yra žydų kalba.

— Kodėl? — paklausė kas tai nenorėdamas tikėti.

— Todėl, kad aš suprantu jos kiekvieną žodį, atsakė Aš.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonių.

“Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters”

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Vakary Berlyne pačiužininkai dabar naudoja vėją. Jie įsitaisė vėjui pajungti būrės, kurių pagalba gali čiuožti nepaprastai greitai. Jie turi daboti, kad vėjas jų nepakeltų. Šiems pačiužininkams teko pasigaminti specialias pačiužas, kad galėtų atsilaukyti.

Kur gauti utėlių?

R. Walker firma Londone moka po šilingą už utėlę, bet utėlių nebegauna nė už pinigų. Pagal kontraktą firma turi 5,000 utėlių pristatyti keliems medicinos institutams tyrinėjimų tikslams. Kitus smulkiuosius vabzdžius firma išspecializavo auginti tam tikrose inkubatoriuose. Tik blogiau su galvos ir drapanų utėlėmis, kurioms auginti jų maitinui reikalingas žmogus. Po ka-

ro pirmiaisiais metais dar lengva buvo, bet ekonominei padėčiai Vakarų Europoje gerėjant, utėlės veik visur išnyko. Firma Walker rengiasi kreiptis kitapus Geležinės uždangos...

Yra daug priežasčių, liudijančių prieš apsvėdimą, bet nė viena nėra pakankama.

Moters išorinis grožis gali susaistyti, bet supančiuoti — gana retai.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(LICENSED BY VNESPOSYLTORG USSR)

Labai patikima ir vadovaujanti firma Jungtinėse Valstybėse, turinti daug patyrimo siunčiant dovanų siuntinius į visas USSR dalis. Tūkstančiai klientų patenkinti. Visi siuntiniai apdrausti. Gavėjas nieko nemoka. Skyriai svarbesniuose miestuose. Visi mūsų skyriai turi sandėliuose pasirinktinai aukštos kokybės prekių dovanoms žemomis kainomis.

Dėl nemokamų informacijų ir kainoraščių susižinokite su bet kuriuo mūsų skyriumi.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-5245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SOUTH BOSTON 27, Mass. — 327 West Broadway Tel. 268-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- Detroit, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. GL 8-2256
- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030, 246-0215
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. GR 6-2781

J. VLKS.

L. GIRA SAVO IR BOLŠEVIKŲ ŠVIESOJE

Mūsų išeivijos spauda pamiršo ar sąmoningai nutylėjo poeto Liudo Gira 80 metų sukaktuves nuo jo gimimo dienos. Jis gimė 1884 m. rugpjūčio 25 d. ir mirė 1946 m. liepos 1 d. Vilniuje.

Kaip ten bebūtų, Liudo Gira vardo iš lietuvių tautos raštijos neišbrauksi. Jis paliko sunkiai išdildomus pėdsakus ir šiaip jau savo veikloj. — tai eidamas platesniu keliu, tai pasukęs šunkeliais ir visur buvo veiklus, veržlus, gabus prisitaikinti bet kurioms aplinkybėms.

Pavergtos Lietuvos spauda plačiai paminėjo jo gimtadienio sukaktuves. Esą, jis gyvena tarybų žemėj ne tik kaip poetas, bet ir kaip tautų draugystės stiprintojas ir daugmilioninėj liaudy menamai palikęs ryškius pėdsakus.

Ta proga verta šis tas suminėti, kaip atrodo jo palikti kai kurie pėdsakai bolševikų ir jo paties šviesoje.

Šių metų Pergalės nr. 9 tilpo 8 puslapių J. Skliutausko parašytas straipsnis "Poeto širdis — prisiminimai apie L. Girą".

Ten šiaip pradžioje saldžiai parašyta:

"Niekada iš mano atminties neišblės valandos, praleistos drauge su Liudu Gira. Poetas, ir skausmo surakintas, gyveno pilnavertį kūrybinį gyvenimą. Jo krūtinėje ligi paskutinio atodūso plakė poeto širdis, arba, jo paties židžiais tariant, "nenuorama širdis", kuri ir senatvėje liko jauna. "Nėra laimės šalia gyvenimo. Tuo labiau poetui, kurio vieta visada jo verpete... aš niekada nesugebėčiau būti kabinetiniu rašytoju", — sakydavo L. Gira. Prisimenu, kai jam perskaiciau pranešimą apie penkmetį liaudies ūkiui atkurti ir išvystyti, poetas be galo susijaudino ir iki vėlybo vakaro negalėjo nurimti.

"Kokia bus Lietuva! — kalbėjo užsisvajojęs. — Aš jau dabar ją regiu. Ir jos žmonės. Šis penkmetis iškels daug naujų, kuklių, paprastų, bet puikių žmonių. Apie juos dainas sudės, poemas sukurs... Penkmetis atskleidžia tokias perspektyvas, apie kokias Smetonos laikais niekas nė svajoti nesvajoto... Būtent dabar mums reikalingi rašytojai — visuomenininkai, tik dabar jie gali pilnai pajusti, ką reiškia eiti su liaudimi".

Poetas kalbėjo apie tai, kad nūdienis gyvenimas sklindinas didelių įvykių, kad sunku likti nuošalyje, kad "ligai nepasiseks jį užmūryti tarp keturių sienų".

L. Gira 1919 m. sausio 2 d. atsišaukimas

1918—1919 m. Ne tik Lietuvos, bet visos Europos gyvenimas buvo sklindinas didelių įvykių.

Tais metais ne tik Lietuvos gyventojai, bet visur išblaškyta lietuvių tauta kovojo dėl Lietuvos nepriklausomybės.

L. Gira nebuvo tų įvykių stebėtoju ir nuo jų sukurių nuošalyje nesilaikė. Vokiečių okupacijos metais jis įsirašė į Vilniaus miesto miliciją, kur atsižymėjo stropumu ir buvo paskirtas milicijos inspektorium.

Kai 1918 m. pabaigoj pajudėjo Rusijos raudonoji armija tikslu okupuoti Lietuvą ir laikinai sudaryta Lietuvos vyriausybė gruodžio 24 d. nutarė iš Vilniaus išsikelti Kaunan, Vilniaus miesto visa valdžia buvo pavesta karo komendantui, kuriuo buvo paskirtas Liudas Gira. Jis komendantūros vardu tada išleido į Vilniaus piliečius atsišaukimą, raginantį prie ginklo. Štai to atsišaukimo turinys:

"Vilniaus piliečiai!

Su visa Lietuva, su jos liaudimi jungia mus nesutraukomi ryšiai. Ta pati žemelė mus maitina, drauge per šimtus metų tempiamame vergijos jungą, drauge kovojome dėl laisvės.

"Piliečiai! Šiandien sušvito mums laisvės spindulys! Mūsų tėvynė Lietuva tampa nepriklausoma demokratinga valstybė, kurioj visi piliečiai be tautų skirtumo turės laisvę ir lygybę. Lietuvos nepriklausomybė neša mums visiems, ligi šiol pavergtiems, laisvę ir laimingesnę buitį. Vienybėje, kaip broliai padavę kits kitam rankas eikime drąsiai į kovą, visi kaip vienas stokime už tėvynę.

"Lietuva pavojuje! Į rytinę mūsų krašto dalį jau įsibrovė svetimoji Rusijos kariuomenė. Maskoliai ateina išsiurbti iš Lietuvos paskutinių syvų, o mums su gaisrų pašvaiste neša badą, kankynes ir griuvėsius.

"Stokime visi Lietuvos ginti! Nelaukime toliau nė valandos. Kas myli Lietuvą, kas trokšta laisvės, kas pajiegia valdyti ginklą, stokime visi į Lietuvos krašto apsaugą.

"Drąsiai stokime pirmieji į kovą, užstokime kelią priešininkui, kuris veržiasi varu į mūsų kraštą, smelkiasi į mūsų sostinę Vilnių. Savo ginklu nesutepsime mūsų brolių Lietuvos darbininkų kraujo, ginsime tik mūsų Motiną Tėvynę, mūsų Lietuvos nepriklausomybę. Visi, kaip vienas stosime krašto apsaugos eilėse ir atremsime besiskverbiantį priešininką".

Toliau sako nurodydamas kur galima užsirašyti savanoriais.

Tai štai kokios Lietuvos tada troško L. Gira ir jau nesvajodamas, bet ragindamas imtis už ginklo, kad apsigintų nuo bolševikų.

O anot J. Skliutausko, L. Gira, atsidūręs Sovietų Sąjungoj, šiaip kalbėjęs:

"Tarybų Sąjungoje lankydamasis, L. Gira suprato, kad lietuvių tauta "rusų tautos asmenyje turi nuoširdų ir artimą draugą", kad "Tarybų šalis — darniausias žmonių visuomenės ir kilniausių žmonių polėkių ir jausmų Tėvynė". Kitąsyk poetas pasakojo: "Kai sugrižau į Lietuvą po kelionės į Tarybų šalį, nacionalistai buvo pasiekę aukščiausią savo siautėjimo laipsnį. Be galo skaudu buvo matyti, kaip niekieno nevaržomi, nebaudžiami, valdžios laiminami fašistai kursto tautą prieš tautą, žmogų prieš žmogų. Man šitokie "tautos mylėtojai" ir "patriotai" kėlė pasišlykštėjimą — aš visados buvau Lietuvoje gyvenančių tautų draugystės ir vienybės šalininkas. Pažangūs lietuvių rašytojai negalėjo pastangų kovoti su šivinistilėjo pastangų kovoti su šovinistinėmis nuotaikomis Lietuvoje.."

Buvusi artisto Marlon Brando žmona Anna Kashfi sukėlė didelį triukšmą, kai policija, pagal teismo sprendimą, atėmė iš jos judviejų kūdiki. Kiekvieną kartą, kai Brando atėidavo sūnaus aplankyti, Kashfi sukeldavo triukšmą. Policija ją kaltina bereikalingo triukšmo kėlimu ir nuvedė į Van Nuys, Cal., kalėjimą.

Didelė draugystė siejo Liudą Girą su rusų tauta, jos kultūra. "Aš sunkiai įsivaizduoju, kokia būtent turėtų būti mūsų padėka rusų tautai. Tai tik dalinai atlygintų už tuos milijonus taurių žmonių, kuriuos kilnioji rusų tauta paaukavo kovos lauke už mūsų gimtąją žemę — už Tarybų Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Ir todėl aš vadinu rusų tautą kilniausia tauta iš kilniausiųjų... Ypač Tėvynės karas aiškiausiai parodė, kad mūsų tauta nesuklydo, pasirinkdama sau ištikimiausiuoju ir artimiausiuoju draugu, vyresniuoju broliu tarybinių tautų šeimoje rusų tautą, davusią pasauliui didžiausią žmonių šviesuolį V. I. Lenina...". Jis dažnai sakydavo, kad jo eilėrašius "Volgos upel", "Pamaskvių žolynėliai" ir kt. parašyti įkvėpė didelė meilė rusų tautai.

L. Gira atsivertimai

Bet čia verta štai kas prisiminti. 1919 m. Vilnius nepavyko nuo bolševikų apginti. Raudonoji armija į jį įsiveržė ir su savim atsivežė numatytą Mask-

vos vietininką V. Kapsuką. Šis tuoj davė įsakymą suimti L. Girą ir kitus Lietuvos nepriklausomybės veikėjus, kurie užsiliko Vilniuje. L. Gira dėl ligos nespėjo iš Vilniaus pabėgti.

1924 m. lietuvių komunistų žurnale "Kibirkštis" Nr. 1, išleistame Maskvoje, straipsnyje, "Gira, kaip "proletarinis, eserinis ir peoviakiškas poetas" štai kas buvo parašyta:

"Tiesa, taip lengvai parsiudoda ne visi buržuaziniai poetai; kiti ir sunkesnėse buržuazijai dienose laikosi jos skverno. Bet nemaža yra tokių, kurie, kaip prostitutės, meilinasi prie tų, kas stipresnis. Pastarųjų rūšiai priklauso, kadaise garsus lietuvių poetas, o vėliau nevykęs žvalgybininkas Liudas Gira.

"Liudas Gira daugelio patrijotų akyse rodėsi tikru tėvynainiu, geru patrijotu, kuris niekados neis tarnauti nei komunistams, nei lenkams. Bet išėjo kitaip. 1919 m. prie Sovietų valdžios (Lietuvos rytuose) Gira pakliuvo į Lukiškių kalėjimą Vilniuj. Jis ten pradėjo liūdėti ir rašyti liūdesio eiles savo merginai. Šia poezija užsiėmė nuo vasario 28 d. iki kovo 15 d. (1919). Šiose eilėse Gira geras katalikas, jau nuo pat ryto, kada dar visi miega, pono dievo meldžia duot laimę savo merginai. Bet tuo pat laiku jis pradeda virst ir savo buržuazinio dievo ir savo buožių tėvynės išdaviku ir eina tarnaut komunistams. Nuo kovo 4 d. Gira pradeda rašyti "Darbininkiškas" dainas ir siųst "Komunisto" redakcijai. Čia jis gieda, kad "gražu už laisvę kovoti", kad "garbinga dėl jos ir nuo-bude-

liū žūti". Neužmirškim, kad tais laikais ėjo Sovietų Lietuvos karas su vokiečių ir lietuvių baltagvardiečiais. Tokiu būdu Gira pirmose savo eilėse, parašytose kovo 4 d. ir pasiūstose į "Komunistą", vadina tuos, kas spietėsi apie Kauno valdžią, buideliais. Tą pat dieną, kovo 4 d. Gira apdainuoja proletarų revoliuciją, kuri, jo žodžiais, sutraukė pančius, panaikino vergovę. Kovo 16—17 Gira dainuoja tiems, kurie kasa kapą gilų kapitalo galiai", kurių, "rankos stiprios, nors veidai išbalę". Gi kovo 22 d. Gira dainuoja apie tai, kaip darbininkai ne tik Europoj ir Lietuvoj, kur yra šatrija ir Kaunas, "darbuojas iki galą gauna", kaip "jie duoda visą jauną jėgą ir džiaugias, kad skatiką gauna", "dykūnai gi tik aukšą krauna". Bet darbininko kantrybė plyšo ir dabar:

"Lai dreba sukčius besarmatis
Nuo mūs rūstaus trimito...
Jau darbininkai būdą rado,
Kaip nuo pečių numesti
engėją..."

"Ar ne tai "proletarinis" poetas, kuris net proletarinę revoliuciją pradėjo dainuoti? Mažai to, Gira, tupėdamas bolševikų kalėjime pradeda girt bolševikų terorą. Jis sukiliusių darbininkų lūpomis taip kalba:

"Mes teismą nešam teisų,
rūstų
Mes bausmę nešam užpelnytą
Mes "įsmeigsim keršto jėti širdin beširdėn" ir
"Tik tvarką senąją sugriovę,
Įvesim tvarką mūsų naują"

"Žinoma, taip dainavo Gira ne nuoširdžiai, bet veidmainiaudamas. Už tas savo dainas jis manė pasiduoti komunistams, jis manė apgauti Lietuvos darbininkų klesą. Giros veidmainiavimas ligi to daėjo, kad jis pradėjo dainuoti ir Sovietų Rusiją ir garbinti Maskvą ir Petrogradą:

"Ir laisvą šiandien Petrogradą
Laisvoji sveikina Maskva,
Jos laisvėn kelią minios
rado
Po darbininkų vėliava.
Sunku iškart statyt visa,
Statyt ir griaut iš pamatų.
Bet kas kovot ir dirbt drįso
Nebnusimins kovos metu!"

Užteks iš to straipsnio kas čia pasakytą. J. Skliutauskas savo straipsny galėjo dar pridėti, kad L. Gira jau nuo bolševikų smurto pradžios buvo jų šalininkas, tik "buržuazija" jam kliudė atsidurti bolševikų gretose. Ir vargšui L. Girai reikėjo ilgokai laukti iki bolševikai vėl okupavo Lietuvą ir, kai L. Girai sočiai pakvipo Maskvos ragaišiu.

Ir... kai L. Gira išimtas iš bolševikų kalėjimo 1919 m. liepos mėn. atsirado Kaune, jis čia tuoj buvo paskirtas Lietuvos žvalgybos viršininku. Jis "tautų draugystės" prisilaikydamas gaudė, kalėjiman grūdo tiek lenkus, tiek bolševikus ir nesivaržė juos bizūnais aptvanoti. To meto vyriausybei teko L.

Girą iš tos tarnybos atleisti dėl jo tų "gabumų".

Tada L. Gira vertėsi spaudos darbais, kaulino pinigą iš kur tik galėjo. Gyveno sočiai. Visų buvo laukiamas svečias. Viesiems patarnavo, kas tik buvo "stipresnis". Nepraleido nei vieno Antano varduvių ir ta proga rašė A. Smetonai skirtas eiles. Ir lyg už visa tai atsimokėdamas, anot autoriaus J. Skliutausko, L. Gira ragino:

"Jūs turite išaugti tarybiniais žmonėmis, tarybiniais rašytojais, tai yra jūsų garbinga ir pirmieji pareiga... Savo darbo metu nesivadovaukite tik įkvėpimu. Sveikite žiūrėkite į tai, kaip į didelio susikaupimo ir valingumo valandas. Kai rašytojas jaučia, kad jo širdyje dega meilė savo tautai, kai jis jaučia, jog šita meilė tiek subrendusi, kad jis negali neišlieti jos, tada jis ir rašo, tada jis ir kuria. O tai, kad kiti rašytojai ieško "įkvėpimo" ir skundžiasi negali be jo rašyti, tai melas, tai manevras nusigręžti nuo gyvenimo... Tokiems "įkvėpimo" mėgėjams yra rimtas pavojus nuklysti į buržuazinį nacionalizmą, nematyti sau aiškaus tikslo ir nematyti to idealo, kuriuo šiandien gyvena šimtai milijonų darbo žmonių visame pasaulyje". Kitą kartą, kalbėdamas su jaunaisiais rašytojais, poetas užsiminė apie didžiulį partijos ir vyriausybės rūpinimąsi literatūra, apie tai, kad literatūra — valstybinis reikalas, kad tarybų valdžia labai rūpinasi rašytojais. Poetas sakė, jog mūsų jaunieji rašytojai yra laimingi, kad pats gyvenimas stumia juos pirmyn. "Jums svetimos tokios aktualiausios buržuazinio gyvenimo sąvokos, kaip bankai ir protestuoti vekseliai, kurie persekiavo rašytoją lyg šmėklos. Smetonai nerūpėjo, kiek rašytojų diena iš dienos varsto bankų duris, ieško, kur pasiskolinti vieną kitą litą, kad jie patys dažniausiai svečiai lombarduose... tokia jau buvo rašytojo dalis Smetonos Lietuvoje. O kiek gabių žmonių gyvenimas į purvą sumynė?"

Ir retai kas taip giliai įbrido į purvyną, kaip L. Gira, besitaiktydamas visiems savotiško savanaudiškumo vedamas, gyvenęs ne iš savo piniginės pajėgumo. Landžiojo po bankus, lankėsi spaustuose ir visur skolinis kur galėjo ir galų gale visiems pasiliko skolingas.

"Tarybinis Mokytojas" apie L. Girą

"T. Mokytojas" Nr. 65 taip pat prisiminė L. Girą santūriai, visai nutylėdamas jo praeitį ir neliesdamas jo įsitikinimų.

Ten taip pastebėta:

"Žinoma, tame gausiame rašytojo palikime ne viskas yra vienodai vertinga. L. Giros nuėitas gyvenimo ir kūrybos kelias — gana sudėtingas, nužymėtas ieškojimais ir klaidžiomais, nenuoseklumais ir prieštaravimais. Tam tikra duoklė buvo atiduota ir buržuazinei ideologijai, kurios didesnį ar mažesnį poveikį rašytojas jautė ilgą laiką. Tačiau geriausioji L. Giros kūrybos dalis, pasižy-

médama pažangiomis demokratinėmis tendencijomis, užima reikšmingą vietą lietuvių literatūroje, turi išliekamą vertę ir mūsų dienomis. Geriausiaji rašytojo kūriniai plačiai skelbiami spaudoje ir leidžiami atskirais rinkiniais, jie nagrinėjami ir tarybinėje mokykloje.

Štai aštuntoje klasėje L. Girai buvo skiriamos trys pamokos, kurių metu pateikiama rašytojo gyvenimo ir kūrybos apžvalga, analizuojami eilėraščiai "Trys berželiai ir "Nuo Uralo gaudžia vėjai". Pirmajai temai (gyvenimo ir kūrybos apžvalgai) mokytojas gali rasti pakankamai medžiagos vienuose ar kituose tarybinio laikotarpio leidiniuose ("Lietuvių literatūros istorija", III — 1, V., 1961; VVPI "Mokslu darbai", t. XI, V., 1960 ir kt.). Todėl šiame straipsnyje norėsi trumpai aptarti čia nurodytus L. Giros eilėraščius, kurie nebuvo plačiau nagrinėjami mūsų spaudoje".

Ir toliau dar paryškinta:

"1903—1920 metų L. Giros poezijai aštuntosios klasės programoje atstovauja "Trys berželiai" (ankstyvenis pavadinimas "Gale lauko, toli", 1909). Šis eilėrašties atspindi patį būdingiausią ir patį svarbiausią ankstyvosios poeto kūrybos bruožą — turinio ir formos liaudiškumą. Jau pačia savo struktūra kūrinyje labai primena šakotines liaudies dainas, kurios turi kelias tolygiai išvystytas dalis — šakas. Tokios atskiros — berželių ir liepelių — šakos sudaro ir L. Giros eilėraščių. Tačiau, panaudodamas tautosakinę formą, poetas įdėjo į ją naują turinį, teikiantį kūriniui gilią visuomeninės prasmės.

L. Giros "Trys berželiai" susideda iš dviejų dalių, pasižymi vienoda kompozicine sandara. Abidvi kūrinio šakos

pradedamos tapybiais vaizdais, kurių viename piešiami berželių, o kitame — liepelių paveikslai:

I.

Gale lauko, toli,
Trys berželiai auga;
Trys berželiai svyrūnėliai
Tarpu savęs kalba.

II.

Gale kiemo, sode,
Trys liepelės auga;
Trys liepelės žaliaalapės
Tarpu savęs kalba".

Tai L. Giros poezija dėstoma pavergtos Lietuvos mokyklose. Straipsnis užbaigiamas šiais žodžiais:

"Eilėraštyje, kaip ir liaudies dainose, dažnai sutinkami pakartojimai ir išskaičiavimai. Jais pagrįsta net atskirų kūrinio dalių kompozicija. Vienoje šakoje išskaičiuojamos berželių, kitoje — liepelių svajonės. Kiekvieno veikėjo monologas atitinkamoje eilėraščio dalyje pradedamas tokia pačia eilute: "Kad bernelis būčia" arba "kad mergelė būčia". Pakartojimai ir išskaičiavimai dažni ir atskirų posmų viduje".

Taigi, kaip ten bebūtų, bet L. Gira nebus pamirštas. Nebus pamirštas kaip poetas ir kaip nevykėlė, pasidavėlė asmenybė. Ar kada nors tikru savo veidu jis žvelgė į gyvenimą ir kurie jo "įsitikinimai" buvo tikri — sunkiau atspėjama mįslė.

♦ Lietuviškas Vardynas — gražiausia Kalėdų dovana. Didžiausias asmenų ir dievų vardų sąrašas, didelis lietuviškų vardų pasirinkimas kūdikiams. Knyga kainuoja \$3.00. Rašykite knygos autoriui: Mr. A. Rūkas, 712 West 17th Place, Chicago, Ill. 60616. (Pr.)

Lietuvių Meno Ansamblio "DAINAVA"

tik ką išleista religinio turinio plokštelė

"GARBĖ TAU, VIEŠPATIE"

(kalėdinės bei veilykinės giesmės ir kiti religiniai kūriniai su solistais).

Taipogi anksčiau išleista lietuviškų dainų plokštelė

"TĖVYNEI AUKOJAM"

Abi plokštelės (stereo ir monaural) gaunamos pas J. KARVELJ, 2715 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629. Telef.: 471-1424 ir pas platintojus.

GERIAUSIA DOVANA KALĖDŲ ŠVENČIŲ PROGA!

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

"Nidos" 1965 metų kalendoriaus recenzija

PR. ALSENAS, Kanada

Kasdien nuplėšiami sieniniai kalendoriai, su charakteringais, gerai parinktais pasiskaitymu tekstais, lapelių antroji pusė, o taip pat — skoningai dekoruotomis (storo kartono) lentelėmis — buvo labai madoj Nepr. Lietuvoj. Čia gi, šiapus Atlanto, kalendoriai daugiausia mėnesiniai, rečiau — savaitiniai, o dar rečiau — kasdieniniai. Galimas daiktas, jog Š. Amerikos žmonės, skaitydami su laiku ir tardami, jog: "Time is money", nerizikuoja kasdien skirti laiko kalendoriaus lapeliui nuplėsti, jį pasiskaityti, pasigėrėti parinktomis ir jame atspausdintomis mintimis...

Ta gražia, Lietuvoj puoselėta, tradicija prieš keletą metų atgaivino "Nidos" knygu klubas ir "Europos Lietuvis" Londone (Anglijoj), kasmet išleidami sieninį (kasdien nuplėšiamą) kalendorių.

Toks kalendorius, gerokai anksčiau prieš metų pradžią, sąžiningai vis pasiekia nors gal ir neperdaug skaitlingą, bet nuolatine "Nidos" knygu klubo leidinių-knygu ir straipsnių "Rinktinės" skaitytojų šeimą ir kasmet papuošia tos šeimos narių sienas ypač gražiu ir (svarbiausia!) grynai lietuvišku leidiniu — sieniniu kalendoriumi. Jame neris nė vieno žodžio kita kalba — tik lietuviškai!

Štai ir šiomet, dar porą mėnesių prieš metų pradžią, jau 1965 metų "Nidos" kalendorius — ant mano rašomojo stalo. Dar tik ant stalo — ne ant sienos!...

Žiūriu, vartau jį, skaitinėju ir džiaugiuosi. Kalendoriaus kartoninė lentelė — papuošta baltu raiteliu — Vytimi raudonam dugne, o verčiant jo lapelius — kiek ten daug ir kaip kruopščiai pririnkta puikiausių įrašų (įtariu, jog tai "Europos Lietuvis" redaktoriaus K. Barėno darbas, su kurio kruopštumu — reta kas galėtų susilyginti). Įrašuose — mūsų rašytojų kūrinių (prozos ir poezijos) ištraukos, tautosaka, mįslės patarlės, priežodžiai,

Prezidento Johnsono šuniukas prarijo kaulą, buvo operuotas ir neatlaikė, nudvėso. Dabar vienas Rushville, Neb., advokatas siunčia jam tos pačios rūšies kalaite, kurią matome paveiksle.

puikūs juokai — anekdotai, rūpestingai parinktos pasaulio garsenybių ir mūsiškių filosofų mintys, kaip: Platono, Aristotelio, Hesiodo, O. Swett Mardeno, Vydūno, Girniaus, Maccinos ir eilės kitų vyrų posakiai, frazės ir jų kūrybos ištraukos, taip lygiai — retų žodžių paaiškinimai ir kt.

Rašantysis šiuos žodžius, žvelgdamas į ant sienos kabantį 1964 metų "Nidos" klubo kalendorių, neseniai buvo pagalvojęs: "Kiek nebedaug lapelių, (o tuo pačiu — ir daug!) beliko kalendoriuje". Ir, štai, geroji "Nida" — vėl prisiuntė 365 dienas (nors tik lapeliuose). Ar Dievulis ir šio kalendoriaus dar visus lapelius leis nuplėsti — tai kitas klausimas. Vienok, ačiū "Nidai" už kalendoriaus lapelius, o kartu su jais — ir metų dienomis. Juk yra sakoma, kad metų dienos, kaip knygos lapai — verčiasi tik ir verčiasi. Norėtusi pridurti — tuo labiau jos nyksta nuplėšiamam kalendoriuje...

J tėvą ir motiną

Mokytojas mokinio motinai: — Man malonu pagirti tamstos sūnų, kurs juo toliau juo didesnį rodo mokslo troškimą. Idomu, iš ko jis tuos gabumus bus paveldėjęs?

Molina. — Mokslą iš manęs, o troškulį iš tėvo!

Klimatas ir artritis

Dr. Van Dellen pataria gydytis namie

Dr. Van Dellen straipsnyje "Klimatas ir artritis" rašo, kad naujausiai yra patirta, jog Portoriko salose labai mažai tėra artričiu sergančiųjų ir jau paplitęs šūkis: "Turi artritį? — Važiuk į tropikus". Ten vienas dr. Ricardo Mendez-Bryan ištyręs vicenos salos gyventojus, kur radęs tik nepilną nuošimtį (.92) artričio ligų turinčių, tuo tarpu kai J. A. V-bėse tokių yra 5.6 nuošimčiai. Ta sala vadinasi Guaynabo ir gyventojų turi 3,885. Bet daktaras Mendez-Bryan netyrinėjęs kitų ligų, kuriomis ten žmonės serga, o tos kitos galinčios būti negeresnės kaip artritis. Be to, trūksta dar statistikos iš kitų salų toje šiltoje tropikinėje zonoje.

Dr. Van Dellen vieną sakosi galįs pasakyti, kad išvažiavimas į Puerto Rico atsivežant savo artritį dar nereikia, kad jo ten greit nusikratysi. Daug žmonių keliasi į šiltus Amerikos pietvakarius, kur sausas oras žymiai sušvelnina sąnarių skausmus,

tačiau sako, nereikia laukti, kad vienas oras darytų stebuklus. Gydytojai ir šiltose srityse artričiu gydyti vartoja tuos pačius vaistus kaip ir šiaurėje.

Geriausi rezultatai visuomet gaunami ten, kur pradėdama anksti, neleidžiant ligai įsisenėti. Ankstybai diagnozei nustatyti dabar yra naujas šlapumo tyrimo metodas. Dr. Van Dellen dar sykį pakartoja, kad magiško gydymo nėra, bet įvairios priemonės gali daug pagelbėti sumažinti sąnario uždegimą, skausmą, sustyrimą ir deformaciją (iškreipimus).

Visais atvejais ir bet kur gyvenant, organizmo resistenciją arba atsparumą stiprina gerai balansuotas maistas, svorio mažinimas (jei artritį turintis yra per riebus) ir sąnarių mankšta. "Asmuo turi daryti viską, kad sąnarys ar sąnariai neišsikraipytų (demorfacija), dėlto ar darbu ar mankšta reikia artričiu apkrėstą sąnarį keletą kartų per dieną pilnai išmankštinti. Jei po tokios mankštos sopėjimas nemažėja, mankštą sulėtinti. Veiklumas padeda atstatyti susilpnėjusį raumenį ir tati kovoje su artričiu labai svarbu, kadangi muskulai arba raumenys teikia paramą ir paskirtį sąnariui, ir dėlto, jei vienas ar antras (sąnarys ar muskulas) serga, kenčia abudu.

● Keista, bet taip yra: juo tamsiau, juo geriau galima permatyti vyrus, pasakė patyrusi filmų žvaigždė Zsa-Zsa.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

ILLINOIS MEDICAL BOOK CO.
We feature excellent medical books for your every need. Internationally known authors. Superb service.
215 W. CHICAGO AVENUE
Phone 664-5252

CHICAGO SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

D E M E S I O
FIRMA

Package Express & Travel Agency, Inc.

Vyr. Įstaiga

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Pagal susitarimą su Sovietų Sąjungos Vnešposiltorg priima užsakymus iš Amerikos gyventojų dovanom, aukštos kokybės sovietinėmis prekėmis, kurios bus įteiktos be jokių maitų ar kokių primokėjimų giminėms, gyvenantiems Sovietų Sąjungoje.

Didelis prekių pasirinkimas; tarp jų automobiliai, motociklai, dviračiai, televizijos aparatai, šaldytuvai, radio aparatai, siuvamos mašinos, foto aparatai, laikrodžiai, akordeonai ir t. t.

Prekių pristatymas garantuojamas per 5 iki 40 dienų, atsižvelgiant į tai, koksai daiktas dovanom parenkamas.

Reikalaukite telefonu ar raštu katalogus, kuriuos gausite nemokamai iš mūsų Vyr. įstaigos.

Package Express & Travel Agency, Inc.

DONALD PETKUS

ANTHONY PETKUS

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345

TOWnhall 3-2108

Pilnas laidojimų aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom kopolyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti kopolyčioje.

GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS
MASINOMS PASTATYTI AIKSTĖ

Lietuviams teikiama šios rūšies aptarnavimas 30 metų.

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

Pigmalijonas ir Galatėja

Iš atminties aš galiu nupiešti gražiausį veidą. Bet jūs paliudysite, kad jis yra tikrai tas, kuris man pozavo...

M. Š.

Senovėje žmonės kūrė gražias legendas, sakė gražias pasakas, o mūsų amžiuje žmonės gyvena fantazijomis: išvaizduoja didelius dalykus. Štai viena graži sena graikų legenda:

Kipro saloje, kur dabar pešasi graikai su turkais, gyveno jaunas skulptorius, kuris nemėgo moterų. Jis gyveno vienas, kaip šventasis, dirbo iš marmuro, kaulo ir metalų labai gražias statulas. Vieną dieną iš balčiausio dramblio kaulo išskaptavo mergaitės statulą, kurios veidas ir kūno proporcijos buvo tiesiog dieviško grožio, jis net išimylėjo į savo kūrinį. Jis tą ne gyvą daiktą pavadino Galateja. Dažnai rankomis glostė statulą, beveik tikėdamas, kad josios kūnas gyvas, kai jį paliečia. Jis bučiavo josios lūpas pakartotinai, bet jos buvo šaltos ir nebylios. Jis sakė jai meilės žodžius, bet ji neatsiliepė. Iš pamiršimo nuo meilės kančios, atnešė jai visokiausių brangių dovanų ir padėjo prie josios kojų. Nupirko brangiausių suknelių ir statulą apengė. Apkarstė ją karoliais, apmaustė žiedais ir apyrankėmis — viskuo papuošė, kas moteriškai reikalinga.

Naktį jis figūrą atsargiai paguldė į lovą savo bute ir apklojo šiltais patalais.

Tada atėjo Veneros šventė ir visi Kipro salos gyventojai susirinko apvaikščioti savo didžiosios deivės garbę. Aukas nešė meilės dievaitei ir daug meldėsi visi kipriečiai. Pigmalijonas atėjo nešdamas savo dovaną. Padėjęs dovaną ant altoriaus maldavo: "O Dievaite, jeigu gera mylintiesiems, kaip jie sako, gali stebuklus daryti, duok ir man už žmoną mano darbo kaulinę statulą!" Nevykusiai jis ištarė žodžius ir abejingas grįžo namo.

Venera išgirdo jo maldavimą. Kai Pigmalijonas įėjo į savo butą, kaip paprastai, pabučiavo statulą. Apkabinęs ją pajuto šilumą ir gyvybę. Jo bučiai dabar buvo šilti ir aistringi, nes jautė jaunos mergaitės pulsuojančią gyvybę. Kai josios akys palengva atsidarė, Galatėja pamatė gyvenimą, grožį ir pirmą kartą numylėtinį.

Venera asmeniškai atvyko į Pigmalijono ir Galatėjos vestuves. Ji džiaugėsi jaunavedžių laime.

Nori išgelbėti senąjį Egiptą Nilo vanduo naikina paminklus

Kai buvo pastatyta Asvano užtvanka Aukštutiniam Nile, labai pakilo upėje vanduo, grasindamas sunaikinti prieš 3200 metų pastatytus faraono Rimzio (Rameses) II paminklus. Kaip praneša Chicago Sunday Tribune gruodžio 6 d., gelbėjimu istorinių paminklų susirūpino Jungtinių Tautų švietimo, Mokslinė ir Kultūrinė organizacija, į darbą įtraukdama turimas atsargas, kurioms atstovauja 47 tautos. 1,200 inžinierių ir darbininkai dirba dieną ir naktį, stengdamiesi užbėgti už akių kylančiam Nilo vandeniui. Apsaugojimui nuo vandens, buvo pastatyta 1,200 pėdų smėlio siena, kad vanduo neapsemtytų darbo vietos ir Abu Simbel didžiosios maldyklos, šalia jos ir mažesnės maldyklos — Nefertari. Jeigu ne speciali apsaugos siena, tai smėlis palaidotų 65 pėdų aukštumo didžiąją maldyklą ir 33 pėdų statulas, kurios priklauso mažesnei maldyklai. Sunkiausias darbas buvo atkasimas iš po smėlio sluoksnių skarde iškaltų statulų, kai kasant iš viršaus lūžo ir krito 5 milijonų kubinių pėdų kalkinis ak-

muo. Tos maldyklos per šimtmečius buvo palaidotos po storu smėlio sluoksniu prieš jų atsiradimą, palyginti moderniais laikais. Bet ir vėl laikui bėgant, buvo nuskendusios smėlio jūroje. Statulos atgrįžtais veidais nuo skardo žiūrė Nilo upės pusėn.

Iš didžiosios maldyklos vidaus reikėjo išsemti 200 pėdų smėlio (sandstone). Reikėjo 280 tonų geležinių atramų padaryti ir jomis atremti meniškai išdekoruotas lubas ir ne lygias grindis, kad apsaugoti nuo suplaisėjimo bei sugadinimo, kai tūkstančių tonų akmens buvo nuimta nuo viršaus.

Abu Simbel maldykla, apskaičiuojama, tokia pat masė, kaip Empire State pastatas New Yorke — 265,000 tonų svorio. Kad ta vieta, kur šie paminklai bus perkeliama, būtų saugi, inžinieriai grėžė žemę, norėdami sužinoti, kokį svorį gali atlaikyti.

Milžiniškas senovės paminklų gelbėjimo darbas dar užtruks ilgesnį laiką, nes reikės išardyti sunkiuosius mūrus keliant juos į aukštesnę, 225 pėdų vietą. Pirmoji ir pati didžiausia gelbėjimo istorijoje fazė, beveik pabaigta. Antroji fazė jau pra-

JONAS RIMSA

MARGOT

(Čiurlionio galerijos nuosavybė)

dėta. Asvano užtvanka dabar uždaryta kol eina perkėlimo darbai.

Stambių pinigų sumą sutelkė paminklų ir apsaugojimui Abu Simbel perkėlimui Amerikos Komitetas. Tai privačių piliečių grupei vadovauja Huntington Hartford, filantropas ir A. & P. krautuvų turto paveldėtojas.

VYKSTA PARODOS

— Dail. Ritos Žukaitės aliejinės tapybos paroda Čiurlionio galerijoje rytoj baigiasi. Išstatyta 25 darbai. Kukli parodėlė. Josios pirmoji paroda Chicagoje. Iš Žukaitės parodos katalogo matome, kad ji studijavo Chicago Meno Institute, po to — meno istoriją Chicago universitete, kur 1958 m. gavo magistro laipsnį. Dabar studijuojanti

meno istoriją New Yorko universiteto Dailių menų institute. Su savo kuriniais dalyvaavo įvairiose grupinėse parodose.

Šiandien ir rytoj atidaryta nuo 11 v. ryto iki 9 val. vakaro.

Vėliau duosime platesnį aptarimą.

— Dail. Br. Murino akvarelės darbų paroda įvyks 1965 m. sausio 16–24 d. d. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo Centre.

Murinas išstatys savo naujausią kūrybą.

— Gallery International Clevelande nuo lapkričio 22 iki gruodžio 19 d. vyksta dail. Romo Viesulo grafikos kūrinių ir Frans Willienhain skulptūros paroda.

Rita Žukaitė

"Aukštinė diena"

(Iš Žukaitės parodos Čiurlionio galerijoje)